

Parent Educators:

Ouders als onderwijspartners in de opleiding Pedagogische Wetenschappen

Dit is een bewerking van het Engelstalige wetenschappelijke artikel:

Exploring participation of parents of children with complex care needs in higher education.

Agnes Willemen, Friederike Ertmer, Melanie Verdam, Anne de la Croix (2025).

Discover Education, 4, 147. <https://doi.org/10.1007/s44217-025-00528-0>

Directe link naar PDF <https://rdcu.be/eo0dv>

Inleiding

Samenwerken met ouders en verwanten van kinderen met een zorgvraag is voor pedagogen essentieel. Maar hoe leer je dat aan studenten? Ze leren het niet uit een boek, was mijn ervaring als docent binnen de opleiding Pedagogische Wetenschappen aan de Vrije Universiteit. Ik besprak dit met Anne de la Croix, ervaringsdeskundige moeder, onderzoeker en docent, en zij had binnen een dag een groep ouders bij elkaar die dit heel graag aan studenten wilden leren.

Dit maakte ons als onderzoekers nieuwsgierig. Hoe zou dat eruit kunnen zien? En hoe wordt dat ervaren door studenten, docenten en ouders zelf? Zo startte het onderzoek '*Samen zorgen, Samen leren*' bij Pedagogische Wetenschappen aan de Vrije Universiteit. Friederike Ertmer (docent en onderzoeker) interviewde ouders, studenten en docenten, en samen met Melanie Verdam (klinisch docent en orthopedagoog) analyseerde ze de data. Dit onderzoek, gesteund door NRO en Viveon, verkent hoe ouders kunnen bijdragen aan het onderwijs, wat studenten hiervan kunnen leren en onder welke voorwaarden deze samenwerking duurzaam kan zijn.

Onderzoeksmethode

Het onderzoek bestond uit twee delen:

1. **Een casestudy** binnen het eerstejaars vak 'Gespreksvaardigheden', waarin 123 studenten hun vaardigheden mochten oefenen met 13 ouders die vooraf getraind waren in het geven van feedback. Via een vragenlijst evalueerden we na afloop wat betrokken ouders ($n = 13$), docenten ($n = 3$) en studenten ($n = 25$) hiervan vonden.
2. **Een interviewstudie** met 23 betrokkenen (14 ouders, 3 studenten, 3 docenten, 2 cliënten en 1 professional) om dieper in te gaan op ervaringen, leeropbrengsten en randvoorwaarden.

We gebruikten twee modellen om de resultaten te analyseren:

- **Towle Taxonomy**: een model dat zes niveaus van patiëntparticipatie in onderwijs beschrijft.

- **CanMEDS-rollen:** een competentiemodel voor zorgprofessionals, waaronder rollen als communicator, professional en klinisch expert.

Resultaten

Het onderzoek gaf antwoord op drie onderzoeksvragen.

1) Wat kunnen studenten leren van ouders?

Alle deelnemers waren positief over de participatie van ouders in het vak gespreksvaardigheden. Ze beschreven het als betekenisvol en authentiek.

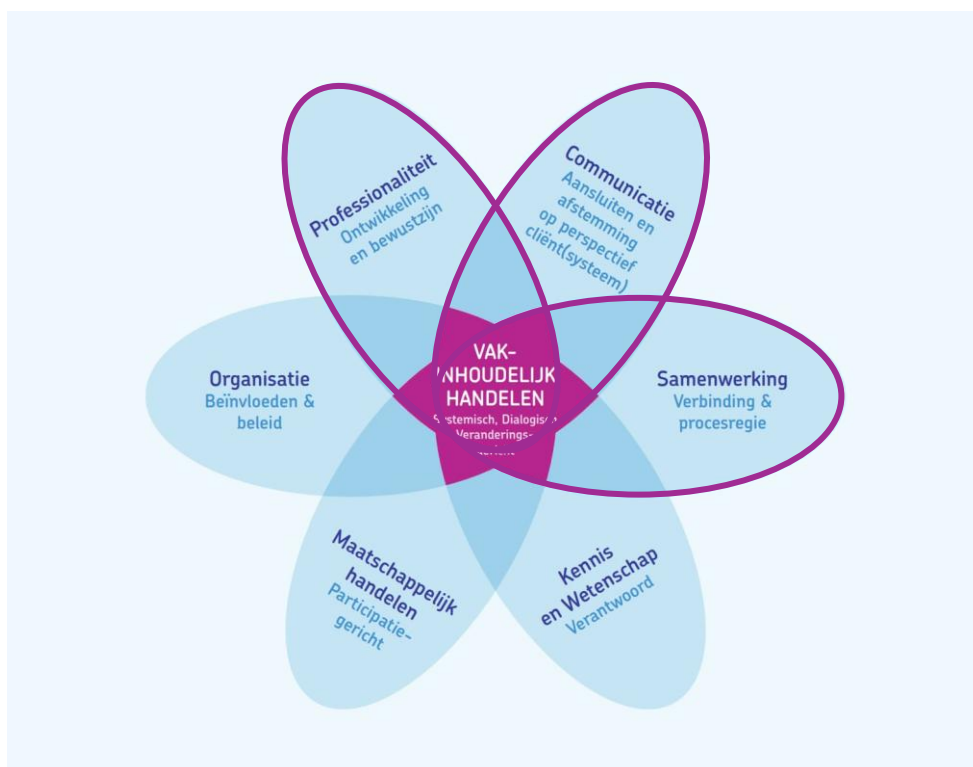
“Ik denk dat er, omdat het een echte casus was, meer authenticiteit en betrokkenheid bij de studenten is ontstaan.” (ouder)

“Het gesprek met de ouder liet me ervaren hoe een intake met een ouder in het echt ook gaat, het is heel realistisch” (student)

“Doordat het een echt gesprek is, bereiden studenten zich beter voor. Ze nemen het meer serieus” (docent)

Ruim 90% van de ouders en 100% van de docenten en studenten gaf aan dit vaker te willen.

Volgens de participanten in beide deelstudies kunnen studenten door betrokkenheid van ouders verschillende competenties ontwikkelen. De ervaren en verwachte competenties werden op basis van het CanMeds model geclusterd in 4 van de 7 competentiegebieden (Figuur 1).

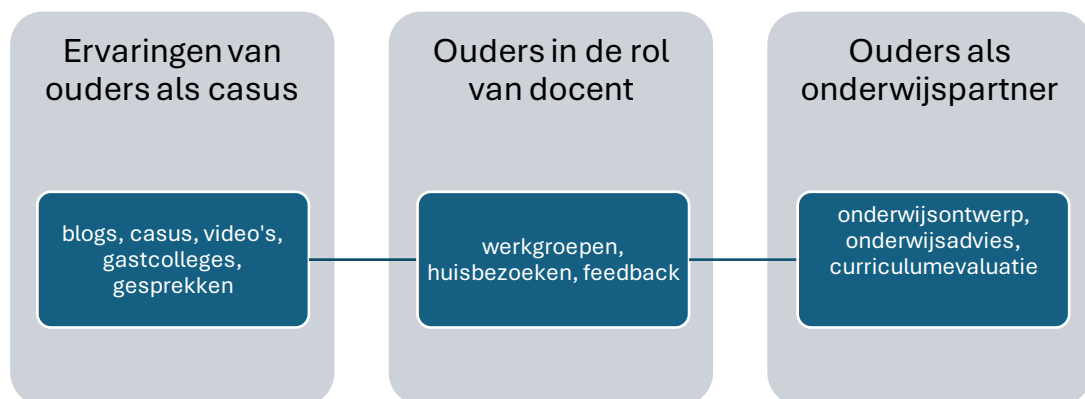
Figuur 1. Canmeds model zoals toegepast in het beroepscompetentieprofiel van orthopedagogen (NVO, 2023)

- **Professionaliteit:** respect tonen, houding ontwikkelen, en bewustwording van de ouder-kindrelatie.
- **Communicatie:** luisteren, empathie tonen, en afstemmen op ouders.
- **Samenwerking:** aandacht voor de werkrelatie, respons voor diversiteit, teamwork
- **Vakinhoudelijk handelen:** inzicht in diagnoses, behandelingen en regelgeving.

Studenten waardeerden de authenticiteit van de verhalen en voelden zich meer gemotiveerd om te leren. Ouders voelden zich op hun beurt gehoord en gewaardeerd.

2) Op welke manieren kunnen ouders bijdragen aan het onderwijs?

Deelnemers noemden verschillende manieren waarop ouders van kinderen met een zorgvraag een plek kunnen krijgen binnen het onderwijs. Deze varieerden van laagdrempelig tot intensief, en van micro tot macro niveau. Deze werden geplot op de Towle Taxonomy (Towle et al., 2010) en samengevat in Figuur 2.

Figuur 2. Manieren waarop ouders kunnen bijdragen aan het onderwijs van pedagogiekstudenten.

- **Ervaringen van ouders als casus (Towle niveau 1-3):** ouders delen hun verhaal via blogs, papieren casus, video's, gastcolleges of gesprekken.
- **Ouders in de rol van docent (Towle niveau 4):** studenten gaan in gesprek met ouders tijdens werkgroepen, huisbezoeken, gastcollege, bezoek aan een zorgprofessional en reflecteren met of krijgen feedback van ouders
- **Oudes als onderwijspartners (Towle niveau 5-6):** ouders denken mee over het curriculum of nemen deel aan onderwijscommissies.

De meeste suggesties werden gerelateerd aan niveau 3 en 4: ervaringsverhalen delen en directe interactie met studenten.

3) Wat is nodig voor duurzame inzet van ouders in het onderwijs?

Zowel ouders als docenten noemden zes belangrijke voorwaarden:

1. **Inbedding in het curriculum:** ouderparticipatie moet passen binnen de leerdoelen.
2. **Waardering:** erkenning van de unieke bijdrage van ouders.
3. **Tijd:** voldoende voorbereidingstijd en flexibiliteit.
4. **Samenwerking:** goede afstemming tussen ouders en docenten.
5. **Training:** ondersteuning voor ouders in hun rol als 'docent'.
6. **Vergoeding:** financiële of andere vormen van compensatie.

Conclusie

Ouders van kinderen met complexe zorgbehoeften kunnen een waardevolle rol spelen in het hoger onderwijs. Hun betrokkenheid zou bij kunnen dragen aan betekenisvol leren voor studenten, vooral op het gebied van communicatie, professionaliteit en praktijkinzicht. Voor een succesvolle en duurzame samenwerking zijn goede randvoorwaarden nodig, zowel op praktisch als organisatorisch niveau.

Deze studie biedt concrete handvatten voor onderwijsinstellingen om ouderparticipatie vorm te geven en verder te ontwikkelen.

Referenties

NVO (Nederlandse vereniging van pedagogen en onderwijskundigen). De orthopedagoog als professional. Beroepscompetentieprofiel. [Beroepscompetenties van pedagogen | De NVO](#)

Towle, A., Bainbridge, L., Godolphin, W., Katz, A., Kline, C., Lown, B., Madularu, I., Solomon, P. and Thistlethwaite, J. (2010), Active patient involvement in the education of health professionals. Medical Education, 44: 64-74. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2923.2009.03530.x>

Informatie over de auteurs

Agnes Willemen werkt aan de Vrije Universiteit Amsterdam als onderzoeker en docent. Zij is opleidingsdirecteur van de master Pedagogische Wetenschappen en is betrokken bij onderzoek naar gezinsgerichte zorg. Met haar onderzoek en onderwijs wil zij bijdragen aan betere zorg voor kinderen met een zorgvraag en hun gezinnen.

Email: a.m.willemen@vu.nl

Anne de la Croix is universitair docent aan het Amsterdam UMC en is gespecialiseerd in medisch onderwijs en kwaliteitszorg. Ze ontving in 2022 een Comeniusbeurs voor het onderzoek *Samen zorgen, Samen Leren*, waarin ouders werden opgeleid om onderwijs te geven aan studenten Geneeskunde, Pedagogische Wetenschappen, Gezondheidswetenschappen en Medische Informatiekunde. www.samenzorgensamenleren.nl